

**แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลักปาปนิกรรม 3
ของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2**
**GUIDELINES FOR DEVELOPING DESIRABLE CHARACTERISTICS OF SCHOOL
ADMINISTRATORS IN THE DIGITAL AGE BASED ON THE THREE PAPANIKA-
DHAMMA PRINCIPLES IN SCHOOLS FOR INTELLECTUALLY DISABLED
STUDENTS OF SPECIAL EDUCATION ADMINISTRATION, GROUP 2**

¹พนิดา กลมกล่อม Phanida Klomklorm ²วรกฤต เกื่อนช้าง Worrakrit Thuenchang

³ธานี เกสทอง Thanee Gesthong

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: Phanidakwang1996@gmail.com

Article Received: November 05, 2025. Revised: December 27, 2025. Accepted: December 28, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลักปาปนิกรรม 3 และ 3) เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลักปาปนิกรรม 3 โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 เป็นแบบผสมวิธี แบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีกลุ่มตัวอย่างคือครู จำนวน 148 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลักปาปนิกรรม 3 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลักปาปนิกรรม 3 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมิน 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และความประโยชน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลักปาปนิกรรม 3 ได้แก่ (1) ด้านการสื่อสาร พัฒนาวิสัยทัศน์ระบบการสื่อสารที่รองรับความหลากหลายของนักเรียนเตรียมความพร้อมเทคโนโลยีช่วยเหลือและวางแผนการสื่อสารเชิงป้องกัน (2) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ มองภาพรวมเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนวางแผนระยะยาวอย่างยั่งยืน และพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการยอมรับความแตกต่าง (3) ด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล วางแผนเชิงกลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีอย่างยั่งยืน เลือกเทคโนโลยีเหมาะกับนักเรียนพิเศษ และพัฒนาศักยภาพบุคลากร (4) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ใช้เครื่องมือดิจิทัลหลากหลาย สร้างบรรยากาศการมี

ส่วนร่วม และใช้การสื่อสารหลากหลายช่องทาง (5) ด้านคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการคิด สร้างระบบที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน พร้อมคู่มือที่เหมาะสมกับผู้ที่มีข้อจำกัดทางสติปัญญา และ 3) ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลักปาปณิกธรรม 3 โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์, ผู้บริหาร, ยุคดิจิทัล, หลักปาปณิกธรรม 3, โรงเรียน

Abstract

This research article aimed to: 1) study the desirable characteristics of administrators in the digital age in schools for students with intellectual disabilities, 2) find guidelines for developing the desirable characteristics based on the Three Pāṇṇika-dhamma Principles, and 3) evaluate the guidelines for developing the desirable characteristics of administrators in the digital age based on the Three Pāṇṇika-dhamma Principles in schools for students with intellectual disabilities under the Office of Special Education Administration, Group 2. A mixed-methods research design was employed, conducted in three phases: Phase 1 (Quantitative research): Studied the desirable characteristics of administrators among a sample of 148 teachers. The research instrument was a questionnaire, and data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation. Phase 2 (Qualitative research): Developed the guidelines through focus group discussions with 7 experts, integrating the Pāṇṇika-dhamma principles. Data were processed using content analysis. Phase 3, (Evaluation): Assessed the guidelines with a sample of 12 school administrators and teachers. The evaluation utilized a four-dimensional framework: Accuracy, Appropriateness, Feasibility, and Utility. Statistical analysis included percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that: 1) Current State: The overall desirable characteristics of school administrators in the digital age for schools serving students with intellectual disabilities were rated at a high level. 2) Guidelines for Development based on the Three Pāṇṇika-dhamma Principles: included: (1) Communication: developing a vision for a communication system that supports the diversity of students, preparing assistive technology, and planning preventive communication; (2) Relationship building: looking at the overall picture of complex relationship networks, and planning for long-term sustainability. and develop an environment that promotes acceptance of differences; (3) Technology and digital use, strategic planning for sustainable use of technology, selecting technology suitable for special learners, and developing the potential of personnel; (4) Vision setting, using a variety of digital tools, creating an atmosphere of participation, and using various communication channels; (5) Critical thinking, creative initiative, using technology to promote thinking, creating a concrete and sustainable system with a manual suitable for people with intellectual

disabilities, and 3) The results of the evaluation of the guidelines for developing desirable characteristics of administrators in the digital age based on the Three Pāpaṇika-dhamma Principles, revealed that all four dimensions rated at the highest level.

Keywords: Desirable Characteristics, Administrators, The Digital age, The Three Pāpaṇika-Dhamma Principles, Schools

บทนำ

โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้านทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การดำเนินชีวิต และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางด้านการสารสนเทศทำให้เกิดเครือข่ายโทรคมนาคมดิจิทัลที่เชื่อมโยงโลกในแต่ละส่วนเข้าด้วยกัน สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 เช่น คอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งปัจจุบันอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทุกคนต้องมีไว้เพื่อตอบสนองต่อการก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโลก ทำให้เกิดทักษะแห่งอนาคตใหม่ในยุคดิจิทัล เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทยในฐานะการเป็นพลเมืองของโลกที่มีการดำรงชีวิตท่ามกลางโลกแห่งเทคโนโลยี โลกของเศรษฐกิจและการค้าโลกาภิวัตน์กับเครือข่าย ความสมดุลของสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ความเป็นสังคมเมือง ความเป็นสังคมผู้สูงอายุ และความเป็นโลกส่วนตัวอยู่กับตัวเอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาตามไปด้วยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ สถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในยุคดิจิทัล (พิเชษฐ ยังตรง และคณะ, 2560)

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ เนื่องจากโรงเรียนเป็นที่ ถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม ฝึกทักษะอาชีพ เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และฝึกทักษะชีวิตอันจำเป็นในการดำรงชีพให้กับนักเรียน สรรสร้างบุคลิกภาพทางสังคม ให้แก่นักเรียน เพื่อให้สามารถปรับตัวเองในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและปฏิบัติตนให้มีคุณค่าแก่สังคม ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ตามความต้องการทางสังคม โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารจัดการ คอยกำกับ ติดตาม และดูแลดำเนินการของโรงเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีคุณภาพในที่สุด สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในยุคดิจิทัล จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญที่สุดต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

เนื่องจากการบริหารจัดการศึกษา ของสถานศึกษาจะเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษาจัดบุคลากรให้ร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่กำหนดแนวทางการทำงานของบุคลากร ให้สามารถดำเนินงานไปด้วยความเรียบร้อย ถ้าปราศจากผู้บริหารสถานศึกษาแล้วบุคลากรที่รวมกันขึ้นก็จะเป็นความหมายและไม่สามารถทำอะไรได้สำเร็จ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 นับเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จตาม

ต้องการและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการวิจัยของปัญญาวุฒิ ศรีสม และพิมพ์ไธโร ลิ้มปัทม์ (2566) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำดิจิทัลของครู ประกอบด้วย ด้านการสื่อสารของผู้นำดิจิทัล ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำดิจิทัลด้านความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้นำดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ของผู้นำดิจิทัล และด้านสภาพแวดล้อมของผู้นำดิจิทัล องค์ความรู้ใหม่นี้สามารถนำไปพัฒนาคุณลักษณะให้เหมาะสมกับการพัฒนาครูเป็นผู้นำดิจิทัล นักเรียนเป็นพลเมืองดิจิทัล และสถานศึกษาเป็นองค์กรดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งผู้บริหารควรมีความรู้และความชำนาญในเรื่องการใช้เทคโนโลยี โปรแกรมหรือเครื่องมือที่มีความทันสมัยมาใช้ในการบริหารงาน มีการคิดค้นหรือสรรหานวัตกรรมในการบริหารจัดการหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำสูงตลอดจนมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องและความเป็นประชาธิปไตย หากผู้บริหารมีคุณลักษณะและความสามารถที่เหมาะสม ก็จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ร่วมงานในองค์กร ตลอดจนชุมชนและท้องถิ่น

โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 2 ประกอบด้วย 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนฉะเชิงเทราปัญญานุกูล โรงเรียนระยองปัญญานุกูลและโรงเรียนลพบุรีปัญญานุกูล ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และออทิสติกซึ่งนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ บริการ และสนับสนุนทางการศึกษา ที่สอดคล้องกับความสามารถ ความต้องการจำเป็น ความถนัดและความสนใจที่แตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อมุ่งเน้นเด็กทุกคนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพตามความต้องการที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจความต้องการจำเป็นของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาย่อมมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในยุคดิจิทัลอยู่แล้ว แต่ได้เกิดประเด็นที่น่าสนใจขึ้นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาภาคตะวันออก มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมากน้อยเพียงใด

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จึงศึกษาถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 โดยมุ่งหวังว่าข้อค้นพบจากผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาภาคตะวันออกต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลัก ปาปนิกรรม 3 ของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลัก ปาปนิกรรม 3 ของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ได้แบ่งขั้นตอนเป็น 3 ระยะ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2

1.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรครูของโรงเรียน ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 185 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan จำนวน 148 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 มีการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย 3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย 4) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาความเหมาะสมของภาษาว่ามีความครอบคลุมหรือไม่ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.5 - 1.00 5) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่เป้าหมาย จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.982 6) ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ การวิเคราะห์แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลักป้าปณิกรรม 3 ของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 รูป/คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักธรรม เป็นผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นนักวิชาการหรืออาจารย์มหาวิทยาลัย

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และร่างแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลักป้าปณิกรรม 3 โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลักป้าปณิกรรม 3 ของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2

3.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 6 โรงเรียน รวม 12 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล ตามหลักปาปนิกรรม 3 โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 แบ่งเป็น 4 มาตรฐาน

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้านเช่นกัน คือ ด้านการสื่อสาร ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และด้านคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 โดยภาพรวม

ด้านที่	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	ด้านการสื่อสาร	4.47	0.39	มาก	1
2	ด้านการสร้างความสัมพันธ์	4.26	0.32	มาก	2
3	ด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	4.21	0.39	มาก	4
4	ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	4.25	0.34	มาก	3
5	ด้านคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.18	0.33	มาก	5
ภาพรวม		4.28	0.21	มาก	

2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลักปาปนิกรรม 3 ของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2

2.1 ด้านการสื่อสาร ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาระบบการสื่อสารที่รองรับความหลากหลายของนักเรียน พร้อมเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีช่วยเหลือในอนาคต และวางแผนการสื่อสารเชิงป้องกันในภาวะวิกฤตอย่างรอบคอบ มีการพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างรอบด้าน ทั้งภาษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาการได้ยิน การใช้เทคโนโลยี AAC เนื้อหาที่เหมาะสมกับการทางสติปัญญา และการประเมินประสิทธิผลด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์โดยสร้างเครือข่ายกับผู้เชี่ยวชาญ พัฒนาทักษะการสื่อสารกับผู้ปกครอง ใช้การสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจแก่ครอบครัว และจัดการความขัดแย้งอย่างเข้าใจบริบทของนักเรียนอย่างรอบด้าน

2.2 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ผู้บริหารควรมองภาพรวมของเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงพัฒนาการของนักเรียนในแต่ละช่วงวัย และเตรียมพร้อมรับมือกับความท้าทายที่อาจเกิดขึ้น เช่น ความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนมีความเชี่ยวชาญในการสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวที่มีบุตรหลานพิการทางสติปัญญา เข้าใจความเครียดและความกังวลของพ่อแม่ มีทักษะในการสร้าง

ทีมสหวิชาชีพที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญหลากหลายด้าน และสามารถจัดการความขัดแย้งหรือไกล่เกลี่ยในสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งพัฒนาสภาพแวดล้อมการทำงานที่ส่งเสริมการยอมรับความแตกต่าง เสริมสร้างขวัญกำลังใจและความสามัคคีผ่านกิจกรรม เช่น การยกย่องความสำเร็จของนักเรียนและครู พร้อมทั้งสร้างช่องทางสื่อสารที่เปิดกว้างและปลอดภัยสำหรับการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2.3 ด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ผู้บริหารควรมองการณ์ไกลและวางแผนเชิงกลยุทธ์ในการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างยั่งยืน โดยเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนพิเศษและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่สามารถติดตามผลได้ เพื่อให้การดำเนินงานมีทิศทางที่ชัดเจนและตอบสนองความต้องการเฉพาะได้อย่างแท้จริง มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดผล โดยมีความรู้พื้นฐานเพื่อสามารถสนับสนุนและแนะนำครูได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นการสื่อสารและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการนำเทคโนโลยีมาใช้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างการยอมรับและความต่อเนื่อง โดยการให้ครูมีส่วนร่วมในการออกแบบจะช่วยให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบและใช้งานเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล รวบรวมข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์กร พร้อมใช้เครื่องมือดิจิทัลหลากหลาย แสดงถึงความเข้าใจและใช้ศักยภาพเทคโนโลยีอย่างเต็มที่ เน้นกระบวนการเป็นระบบและใช้ความเชี่ยวชาญ จัดตั้งทีมที่ปรึกษาแสดงความรอบรู้ พร้อมเข้าใจและไม่กดดันผู้บริหารที่มีข้อจำกัดทางสติปัญญา และมุ่งสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม ด้วยการสื่อสารหลากหลายช่องทางและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สะท้อนทักษะมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารที่ยอดเยี่ยม

2.5 ด้านคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการคิด นำ Design Thinking และ Critical Thinking มาปรับใช้อย่างมองการณ์ไกล พร้อมสร้างพื้นที่ปลอดภัยทางความคิดเพื่อเปิดศักยภาพความคิดสร้างสรรค์ มุ่งสร้างระบบที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน ด้วยคู่มือที่เหมาะสมกับผู้ที่มีข้อจำกัดทางสติปัญญาและการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย แสดงถึงความรอบรู้และเข้าใจบริบทเฉพาะอย่างครอบคลุม โดยบรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงออก ด้วยคำชมเชยอย่างจริงใจ และการสร้าง Psychological Safety ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลักปาปนิกรธรรม 3 โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ตามหลักปาปนิกรธรรม 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีการส่งเสริมและพัฒนาให้ครูมีความรู้ มีคุณลักษณะตามมาตรฐานด้านการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับยุคดิจิทัล ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลง และ

ในที่สุดจะทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรที่สร้างนวัตกรรมหรือองค์กรแห่งนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญส่ง กรุงขาลี (2561) พบว่า ทักษะการบริหารในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และอภิปรายผลการวิจัยรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 มีการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความเข้าใจ เชื่อมมั่นในทักษะการใช้เทคโนโลยี ที่ให้สามารถแสดงความคิดเห็น มีอิสระในการตัดสินใจ ส่งเสริมการสร้างผลงานอย่างเต็มที่และสามารถนำพาองค์กรให้เติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของปฏิธาน มหิเมือง (2565) ที่พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัลโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงรายโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ส่งข่าวสารกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในยุคดิจิทัลได้อย่างทันทั่วทั้ง รวมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกันระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา รับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยใช้วิจารณ์ญาณในการไตร่ตรอง ความถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือตามหลักพรหมวิหาร 4 มีการสร้างแรงจูงใจทำให้บุคลากรเกิดการรับรู้ร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนวัฒน์ สุวรรณเหลา (2564) ที่พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการนำเทคโนโลยีไปสนับสนุนส่งเสริมและบูรณาการในการจัดการศึกษา นำไปใช้ในการบริหารองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา นามวงศ์ (2566) ที่พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 เป็นผู้ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเพื่อขับเคลื่อนองค์กร ภายใต้การตอบสนองตามนโยบาย ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสในการพัฒนาตนเอง สร้างการยอมรับความไว้วางใจและจิตสำนึกเชิงบวกในการปฏิบัติงานให้แก่ครูรวมถึงนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้และบูรณาการให้เกิดการยกระดับและความเป็นเลิศทางด้านการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวชิรพงศ์ พูลเกษร (2565) ที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

1.5 ด้านจิตวิเคราะห คติริเริ่มสร้างสรรค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 มีทักษะด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ สามารถประยุกต์คติวิเคราะหและแปลความหมายข้อมูล

อย่างน่าเชื่อถือ ปรับแนวคิดในการบริหารจัดการบูรณาการที่เน้นการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง กระตุ้นให้บุคลากรแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ใช้แนวคิดที่สร้างสรรค์และกลยุทธ์ใหม่ๆ ในการบริหารจัดการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นสากล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนวัฒน์ สุวรรณเหลา (2564) ที่พบว่า สภาพปัจจุบันของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลักปาปิณกรรม 3 โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ประกอบด้วย 1) ด้านการสื่อสาร พัฒนาศักยภาพระบบการสื่อสารที่รองรับความหลากหลายของนักเรียนเตรียมความพร้อมเทคโนโลยีช่วยเหลือและวางแผนการสื่อสารเชิงป้องกัน 2) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ มองภาพรวมเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน วางแผนระยะยาวอย่างยั่งยืน และพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการยอมรับความแตกต่าง (3) ด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล วางแผนเชิงกลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีอย่างยั่งยืน เลือกเทคโนโลยีเหมาะสมกับผู้เรียนพิเศษ และพัฒนาศักยภาพบุคลากร 4) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ใช้เครื่องมือดิจิทัลหลากหลาย สร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม และใช้การสื่อสารหลากหลายช่องทาง 5) ด้านจิตวิเคราะห คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการคิด สร้างระบบที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน พร้อมคู่มือที่เหมาะสมกับผู้ที่มีข้อจำกัดทางสติปัญญา ซึ่งในการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการในการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต) (2551) ได้กล่าวไว้ว่า ปาปิณกรรม 3 หลักพ่อค้า องค์คุณของพ่อค้า คือ 1) จักขุมา มีตาดี (รู้จักสินค้า ดูของเป็น สามารถคำนวณราคา กะทุน เก่งกำไร แม่นยำ) 2) วิธูโร จัดเจนธุรกิจ (รู้แหล่งซื้อแหล่งขาย รู้ความเคลื่อนไหวความต้องการของตลาด สามารถในการจัดซื้อจัดจำหน่าย รู้ใจ และรู้จักเอาใจลูกค้า) 3) นิสสยสัมปันโน พร้อมด้วยแหล่งทุนเป็นที่อาศัย(เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจในหมู่ แหล่งทุนใหญ่ๆ หาเงินมาลงทุนหรือดำเนินกิจการโดยง่าย) นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพูนศิริ พงษ์ถาวร (2564) พบว่า ผู้บริหารที่สามารถวางโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงระบบและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้เกิดความร่วมมือที่มั่นคงและยั่งยืนส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประจักษ์ ภูคกงัง (2566) พบว่าด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการนิเทศและประเมิน เช่น นิเทศผ่านระบบออนไลน์หรือสื่ออื่น ๆ ที่เหมาะสม ส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดหาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมกับผู้เรียน จัดทำแผนงานโครงการการเข้าการใช้เทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาวิชาชีพ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณะอยู่เสมอ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของประจักษ์ ภูคกงัง (2566) ได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทำข้อตกลงในการพัฒนางาน ซึ่งเป็นประเด็นท้าทายในการสร้างนวัตกรรม นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานครูอยู่เสมอ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน และการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน

3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัลตามหลัก ปาปณณิกรรม 3 โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำปัญหาสูงสุดในแต่ละด้าน มาหา แนวทาง โดยการหาแนวทางนั้น ผู้วิจัยได้จัดทำร่างแนวทางโดยศึกษาจากเอกสารงานวิจัยและแนวคิดทฤษฎีมา ประกอบการร่างแนวทางประกอบกับผู้วิจัยได้จัดการสนทนากลุ่มเชิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 รูป/คน โดย คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละกลุ่มวิชาชีพประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักธรรมโดยได้ เปรียบธรรม 5 ประโยชน์ขึ้นไปหรือจบปริญญาเอก ด้านพุทธศาสตร์จำนวน 2 รูป/คน ผู้เชี่ยวชาญระดับ สถานศึกษา จำนวน 2 คนผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญที่ เป็นนักวิชาการหรืออาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน และนำผลการเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาสังเคราะห์ เป็นแนวทาง จึงทำให้ผลการประเมินขั้นตอนและแนวทางภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของวชิรพงศ์ พูลเกษร (2565) พบว่าที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนให้ผู้บริหาร สถานศึกษาเข้ารับการอบรมเสริมความรู้ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมให้จัดระบบงานโดยใช้ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศส่งเสริมให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมการ เรียนรู้ให้ครูนำความรู้และทักษะดิจิทัลไปใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสนับสนุน งบประมาณและอุปกรณ์ให้สถานศึกษาอย่างทั่วถึง

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุค ดิจิทัลตามหลักปาปณณิกรรม 3 สำหรับโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 เป็นแนวทางการพัฒนาประกอบด้วย 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสาร ผู้บริหาร ต้องมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาระบบสื่อสารที่รองรับความหลากหลายและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (AAC) มีทักษะการสื่อสารรอบด้านทั้งภาษามือและการสื่อสารเชิงป้องกันในภาวะวิกฤต รวมถึงการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครอง 2) ด้านความสัมพันธ์ เน้นการมองภาพรวมเครือข่าย ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างนักเรียน ครู และชุมชน โดยมีการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระยะยาว เข้าใจ บริบทความเครียดของผู้ปกครองที่มีบุตรหลานพิการ และสามารถบริหารจัดการทีมสหวิชาชีพเพื่อลดความ ขัดแย้ง 3) ด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ผู้บริหารควรวางแผนกลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบท ผู้เรียนพิเศษ มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการออกแบบเพื่อสร้าง ความรู้สึกเป็นเจ้าของ 4) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ต้องรวบรวมข้อมูลรอบด้านและใช้เครื่องมือดิจิทัลในการ วิเคราะห์ จัดตั้งทีมที่ปรึกษา และสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารที่เข้าใจง่ายและไม่สร้างความ กดดัน 5) ด้านคิดวิเคราะห์และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมการนำ Design Thinking และ Critical Thinking มาปรับใช้ สร้างพื้นที่ปลอดภัยทางความคิด (Psychological Safety) และจัดทำระบบคู่มือการทำงานที่เป็น รูปธรรมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนา สรุปดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ควรส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยทางความคิด (Psychological Safety) สร้างพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่ผู้ใต้บังคับบัญชา รู้สึกปลอดภัยที่จะเสนอความคิดเห็นและความคิดใหม่ๆ โดยไม่กลัวความผิดพลาดหรือการถูกตำหนิ ใช้คำชมเชยและการยอมรับความผิดพลาดเป็นโอกาสเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจในการแสดงออก

1.2 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ควรส่งเสริมทักษะและกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์และสร้างสรรค์ผ่านเทคโนโลยีส่งเสริมการใช้ Design Thinking และ Critical Thinking ในการแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างเป็นระบบ ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ

1.3 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ควรส่งเสริมการสร้างทีมและวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันอย่างเปิดกว้างกระตุ้นให้ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุคลากร ควรสร้างโอกาสให้บุคลากรทุกระดับได้มีบทบาทในการพัฒนาองค์กรและแสดงออกซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.4 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ควรพัฒนาโปรแกรมอบรมและเวิร์กช็อปที่เน้นทักษะคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมฝึกอบรมที่เน้นการใช้เทคนิค Design Thinking และ Critical Thinking สำหรับผู้บริหารและบุคลากร ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จริงและกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบริบทของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1.5 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ควรติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีและกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่องมีระบบติดตามผลและประเมินประสิทธิภาพของการนำเทคโนโลยีและ

แนวคิดการคิดสร้างสรรค์มาใช้ในองค์กร ปรับปรุงแนวทางตามผลสะท้อนและข้อเสนอแนะจากบุคลากรและ
ผู้เรียนเพื่อความเหมาะสมและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล เพื่อนำไป
ปรับใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ให้สอดคล้องกับยุคสมัยเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา นามวงศ์.(2566) ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ธนวัฒน์ สุวรรณเหลา. (2564). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- บุญส่ง กรุงเทพฯ. (2561). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปฏิฐาน มหิเมือง. (2565). การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัล โรงเรียนใน
สังกัดเทศบาลนครเชียงราย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ประจักษ์ ภูคกกิ่ง. (2566). การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน
ยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วารสารมหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม, 17(3), 286-283.
- ปัญญาวุฒิ ศรีสม และพิมพ์อุไร ลิ้มปัทม์. (2566). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วารสารวิจัยวิชาการ, 6(3), 93-107.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). (2551). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 16.
กรุงเทพมหานคร: เอส.อาร์.พรินติ้ง แมส โปรดักส์.
- พิเชษฐ ยิ่งตรง และคณะ. (2560). กลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานในยุคดิจิทัล. วารสารสุทธิปริทัศน์. 31(100), 1-12.
- พูนศิริ พงษ์ถาวร. (2564). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- วชิรพงศ์ พูลเกษตร. (2565). แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยนเรศวร.